PRO-INDUSTRIE
DIALOG

Agenția de
Dezvoltare Regională
Nord

Colaborarea dintre cercetare și mediul de afaceri la nivel regional

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA
Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova
cooperare germană
Implemented by giz
Elveția.
Femei angajate comunități incluzive
UNFPA
UN WOMEN

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

Cadrul strategic regional
Program Operațional Regional Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

OBIECTIV GENERAL 1

Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a Regiunii de Dezvoltare Nord

Direcția prioritară 1.3

Promovarea specializării inteligente în regiune

Acțiuni

- ✓ Promovarea domeniilor identificate pentru specializarea inteligentă în regiune (organizarea de mese-rotunde, campanii de conștientizare)
- ✓ Facilitarea și promovarea dezvoltării relațiilor de cooperare dintre actorii cvadruplului helix

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Specializare inteligentă – obiective pentru RD Nord

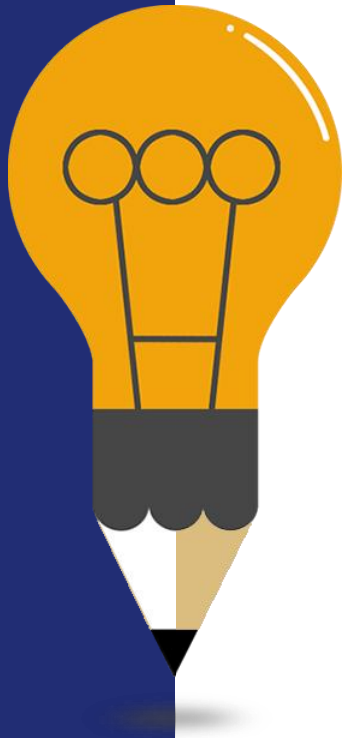

01 **Concentrează dezvoltarea economică și investițiile** asupra domeniilor cu aport sporit de valoare adăugată, în vederea stimulării creșterii economice

02 Se bazează pe **atuurile**, **avantajele competitive** şi **potenţialul regiunii**

03 Sprijină **inovarea tehnologică** și urmărește **transferul de cunoștințe între mediul academic și sectorul privat**

04 Presupune implicarea **actorilor de helix cvadruplu** la nivelul ecosistemului regional de inovare.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Studiul de specializare inteligentă pentru RD Nord

prioritizează dezvoltarea regională pe sectoare economice cu potențial de dezvoltare, ținând cont de propriile atuuri și de specializarea națională

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Domeniile de specializare inteligentă la nivelul regiunii

Agricultura și procesarea produselor agricole

Fabricarea confecțiilor, încălțămintei și articolelor din piele și textile

Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente

Nișe de specializare inteligentă

Smart farming

Produse alimentare cu valoare adăugată

Agricultura și procesarea produselor agricole

Avantaje competitive:
Sectorul agroalimentar deține o poziție dominantă în economia regională. Datorită solului fertil și climei favorabile regiunea are avantaje semnificative în cultivarea fructelor și legumelor.

Existența unei baze regionale de competență:
- Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, specialitatea ”Tehnologia produselor alimentare”;
- 4 Colegii în domeniul agricol
- Centrul de excelență în servicii și prelucrarea alimentelor din Bălți;
- Centrul de excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul

Existența unei infrastructuri de CDI:
- În regiune în domeniul industriei alimentare activează **23** întreprinderi inovatoare care reprezintă **26%** din totalul întreprinderilor acestui domeniu din RD Nord. Activitatea acestor întreprinderi ține de procesarea fructelor și legumelor, fabricarea produselor lactate, băuturilor și altor produse alimentare.
- Numărul de cereri de brevet relevante domeniului agroalimentar (**11** unități sau **22** la sută din totalul cererilor de brevet la nivelul regiunii).
- Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, sectorul **„Selecția”** – specializat în selectarea, producerea semințelor ameliorate și tehnologii de cultivare a cerealelor și altor culturi agricole.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Idei de proiecte regionale aferente domeniului

1. **Crearea unui centru regional al culturilor în cadrul IP Selecția**, dotat cu echipamentele de înaltă tehnologie pentru monitorizarea și protejarea culturilor, evaluarea calității solului (focus: drone, senzori)

2. **Dezvoltarea parteneriatului industrial - științific regional de valorificare a deșeurilor agro-industriale**

3. **Sistem integrat de producție cu utilizarea energiilor regenerabile** (utilizarea panourilor fotovoltaice, centralelor de biomasă) în industria de procesare

4. **Dezvoltarea unui produs nou, inovativ, de tip lactat, care să fie 100% produs autohton** în colaborare cu Institutul de microbiologie (tulpini noi destinate fermentațiilor lactice etc)

5. **Dezvoltarea unui produs nou, inovativ, de tip lactat, care să fie 100% produs autohton** în colaborare cu Institutul de microbiologie (tulpini noi destinate fermentațiilor lactice etc)

VIZIUNE

Sistem agroalimentar sustenabil și circular cu un lanț valoric complex și activități inovatoare pentru a sprijini apariția produselor și serviciilor cu valoare adăugată mare și cu potențial de piață

Fabricarea confecțiilor, încălțămintei și articolelor din piele și textile

Avantaje competitive:

Industria ușoară reprezintă o prioritate pentru RDN, cu potențial în fabricarea articolelor de îmbrăcăminte prelucrarea pieilor și blănurilor și fabricarea încălțămintei și articolelor din piele. RDN concentrează 86 întreprinderi de fabricare a confecțiilor, încălțămintei și articolelor din piele și textile.

Baza regională de competență:

- Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, specialitatea "Design vestimentar industrial";
- Colegiul de Industrie Ușoară din Bălți;
- 5 Școli Profesionale în raioanele regiunii.

Existența unei infrastructuri de CDI:

- În regiune în domeniul industriei ușoare activează 4 întreprinderi inovatoare
- Clusterul "SORINTEX"
- Centrul de Afaceri „Techno Textile HUB Soroca"

Nișe de specializare inteligentă

Materiale și tehnologii avansate în industria textilă

Industrie fashion bazată pe soluții de design dezvoltate local

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Idei de proiecte regionale aferente domeniului

VIZIUNE

Industrie fashion locală sustenabilă, bazată pe tehnologii avansate, design virtual, e-textile, materiale bio și smart, modelare și prototipare 3D pentru sporirea notorietății, creșterea credibilității brandurilor locale

01

Crearea laboratorului "NORTEX" în cadrul **CITT NORTEK, care ar avea drept scop:**

- formarea resurselor umane relevante pentru dezvoltarea unei direcții noi în regiune ce ține de textilele smart pe întreg lanțul valoric: design – construire - modelistică – producere;
- crearea de parteneriate între entitățile de cercetare și firme pentru **testarea** produselor, materialelor și tehnologiilor;
- promovarea articolelor realizate local

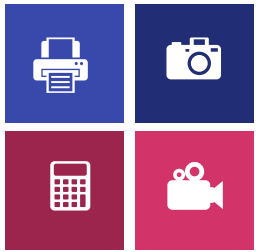

02

Lansarea Festivalului anual inovativ de Smart Fashion la Soroca –

eveniment experiențial de prezentare a tehnologiilor, îmbinat cu tradiție (de la modă veche până la modă modernă și textile SMART), găzduit de către Cetatea Sorocii, monument istoric

Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente

Avantaje competitive:

În regiune activează 16 întreprinderi de fabricare a mașinilor, utilajelor și echipamentelor, părților și cablajelor, care constituie 11.4 la sută din numărul total al întreprinderilor acestui sector al economiei naționale.

Existența unei baze regionale de competență:

- Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, facultatea ”Inginerie şi activități inginerești”;
- Colegiul Politehnic din Bălţi;
- 9 Școli Profesionale în toate raioanele regiunii.

Existența unei infrastructuri de CDI:

- În cadrul Universității activează următoarele laboratoare: Laboratorul științific *Micro çi nanotehnologii,* Laboratorul științific de Chimie fizică și ecologică, Laboratorul științific *Radiofizică çi electronică,* Laboratorul științific *Electronică cuantică çi tehnologii laser,* Laboratorul științific *Fizica metalelor,* Laboratorul științific *Fizica solidelor.*

- Centrul de inovare și transfer tehnologic NORTEK - oferă acces la laboratoare, săli de conferințe, zone de colaborare, precum și birouri pentru start-up-uri în domeniile TIC, auto, inginerie etc.

Nișe de specializare inteligentă

Mașini, echipamente și utilaje SMART

Componente electrice și electronic

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Idei de proiecte regionale aferente domeniului

VIZIUNE

Modernizarea industrială bazată pe tehnologii preformante de producție, soluții digitale și robotice, prin valorificarea resurselor științifice, tehnologice și inginerești în regiunea de Dezvoltare Nord

- **Crearea platformei de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic pentru materiale, procese și produse inovative în domeniul fabricării de mașini și utilaje**
- **Crearea unui living laborator** (ecosistem bazat pe mediul real de testare și infrastructură) pentru elaborarea și pilotarea soluțiilor digitale în industrie (transformare digitală a industriei din RDN)
- **Crearea clusterului inovativ în sfera energiilor regenerabile,** care să ofere pe bază colaborativă soluții la provocarea actuală legată de energie

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

Helixul Cvadruplu

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Promovarea și susținerea domeniilor pentru specializarea inteligentă în Regiunea de Dezvoltare Nord **implică înainte de toate o creștere a nivelului de conștientizare și înțelegere a specializării inteligente în esența ei**, de către toți actorii implicați: autorități publice, întreprinderi, comunitatea de inovare și cercetători

Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, CITT NORTEK, Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, sectorul „Selecția" , colegii de profil, CCI filialele Bălți, Soroca, Edineț, IA Soroca, IA Sîngerei, ZEL Bălți, Clusterul "SORINTEX", ONG-uri

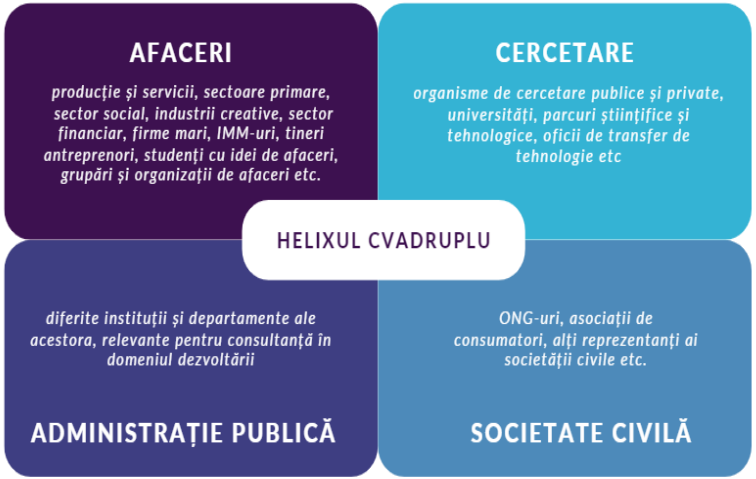

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Beneficii majore ale colaborării între actorii Cvadrupului Helix

Creșterea gradului de inovație, prin:

- Combinarea expertizei științifice cu cunoștințele practice și nevoile reale ale pieței și ale cetățenilor.
- Crearea de parteneriate pe termen lung bazate pe încredere și obiective comune

Dezvoltare economică regională, prin:

- Sprijinirea antreprenoriatului bazat pe cunoaștere (start-up-uri).
- Crearea de locuri de muncă și atragerea investițiilor prin ecosisteme de inovare (ex: parcuri științifice, clustere, huburi tehnologice)

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Guvernanță: asigurarea participării și a implicării

Sistemul de guvernanță are o abordare multi-nivel, scopul acestuia fiind atât asigurarea participării și asumării Studiului de către toți actorii cheie din sistemul cvadruplu helix la nivel regional și implicarea lor în implementarea acestuia.

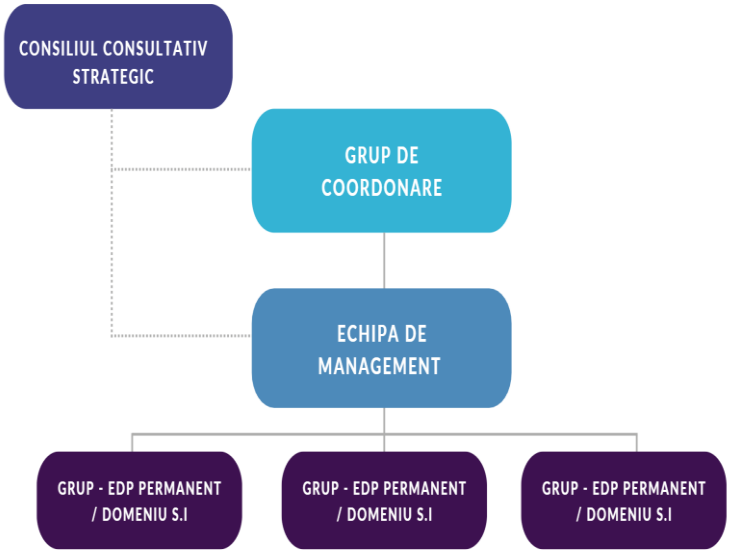

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Principalele structuri din sistemul de guvernanță (1)

În vederea asigurării unei coordonări mai bune între nivelul regional și cel național în ceea ce privește procesul de specializare inteligentă a fost constituit:

Consiliul Consultativ Strategic pentru implementarea planului de acțiune format din reprezentanți ai tuturor categoriilor Cvadruplului Helix, care are rolul constructiv în promovarea și dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord.

- ✓ Regulamentul de funcționare a Consiliului Consultativ, care să prezinte atribuțiile acestuia, precum și mecanismele de comunicare și coordonare la nivelul grupului.

- ✓ Foaia de parcurs a activităților Consiliului Consultativ Strategic.

Principalele structuri din sistemul de guvernanță (2)

Grupurile de Lucru pe domenii prioritare (*Sectorul agroalimentar, Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, Fabricarea confecțiilor, încălțămintei și articolelor din piele și textile)*, rolul lor fiind:

- sprijinirea transformării economice prin inovare în domeniile de specializare inteligentă identificate în Studiu;
- sprijinirea procesului continuu de descoperire antreprenorială, precum și a revizuirii priorităților strategice și a nișelor de specializare aferente;
- generarea și implementarea de idei de proiecte, inclusiv inițiative de colaborare cu parteneri din țară sau din alte țări.

Aceste structuri sunt asistate de **Echipa de management a Studiului**, care coordonează activitățile, asigurând sprijin și coordonare pentru buna funcționare a Grupurilor de Lucru. Echipa de management este responsabilă de relația cu stakeholderii regionali, de dezvoltare și implementare proiecte și de informare și promovare.

Agenția de
Dezvoltare Regională
Nord

PRO-INDUSTRIE
DIALOG

Inițiative și acțiuni de susținere a domeniilor prioritare pentru specializarea inteligentă în RD Nord

- Inițiativa de formare a unui cluster în domeniul agroturismului, aplicată la concursul pentru selectarea a trei aglomerații economice specializate (micro-clustere potențiale) beneficiare ale proiectului Elveția-PNUD ”Piețe Reziliente și Inclusive în Moldova” (CITT NORTEK, Clusterul Sorintex, ADR Nord)

- O altă inițiativă prevede crearea unui hub de inovare digitală, care prin intermediul parteneriatului cvadruplu helix să ofere servicii de digitalizare pentru IMM-urile care activează în sectoarele prioritare de specializare inteligentă, aplicat la Programul Europa Digitală

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Inițiative și acțiuni de promovare a domeniilor prioritare pentru specializarea inteligentă în RD Nord

Scopul: sporirea gradului de conștientizare

- Procesul de descoperire antreprenorială în contextul specializării inteligente
- Oportunități și provocări în specializarea inteligentă
- Oportunități de finanțare pentru domeniile de specializare inteligentă

Conferința „Specializarea inteligentă – perspective de dezvoltare în Regiunea Nord”, a.2023, Bălți

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Conferința „Dezvoltare regională prin specializare inteligentă”, a.2024, Bălți

Conferința a inclus trei paneluri dedicate celor 3 domenii de specializare inteligentă:

- ✓ agricultura și procesarea produselor agricole;
- ✓ fabricarea confecțiilor, încălțămintei și articolelor din piele și textile;
- ✓ fabricarea de mașini, utilaje și echipamente.

Scopul: validarea nișelor de specializare inteligentă și facilitarea creării parteneriatelor

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Inițiative și acțiuni de promovare a domeniilor prioritare pentru specializarea inteligentă în RD Nord

Atelierul: Abordare Circulară / Sustenabilă în Ecosistemul Industrial Aliniat UE, a.2024, Chișinău

Atelierul: TEX-DAN: Reimagine Fashion of the North, a.2025, Bălți

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Dialog strategic privind implementarea Programului Național de specializare inteligentă „Smart Moldova”: „Sprijinirea regiunilor în definirea sectoarelor prioritare pentru specializarea inteligentă – printre prioritățile de dezvoltare regională”, 2025

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

Provocări și soluții

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Avem un ecosistem regional încă insuficient dezvoltat:

- slaba colaborare între mediul academic, incluzând și entitățile de cercetare-dezvoltare inovare, mediul de afaceri și administrația publică și ONG-uri;

- slaba capacitate de inovare tehnologică, de proces sau produs/serviciu a întreprinderilor.

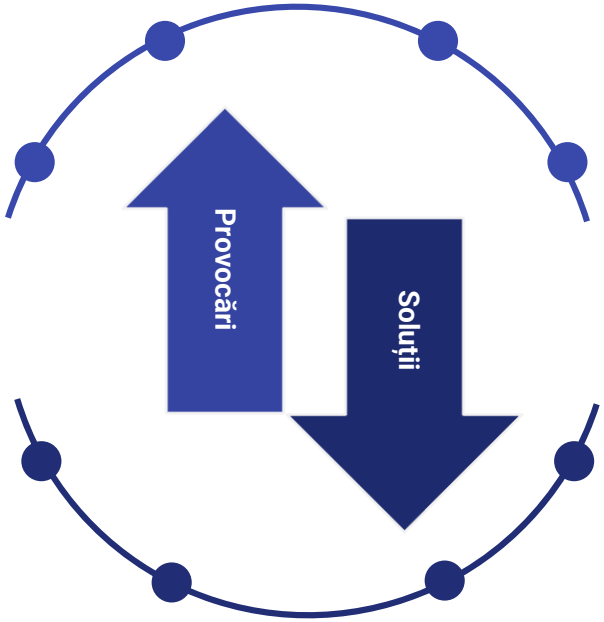

Este nevoie de dezvoltarea ecosistemului regional de cercetare, dezvoltare și inovare, care să genereze și să susțină creșterea economică sustenabilă.

Vor fi susținute în continuare colaborările între entitățile de CDI și întreprinderi, dezvoltarea capacității de inovare din cadrul întreprinderilor, crearea/dezvoltarea structurilor de transfer de cunoștințe și a organizațiilor CDI.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

PRO-INDUSTRIE DIALOG

Mulțumim pentru atenție!

Prezentator:

Maria Prisacari,
Director ADR Nord

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

cooperare germană DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Elveția.

Femei angajate comunități incluzive

UNFPA

UN WOMEN